

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

494.511-088

Hely

Idő

"1924"

Személy

Szerző:

Cím:

Pesti táblák

Forrás:

Világ

Bn

(Hely)

1924. 8. 10

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Pesti táblák

(A Világ tudóstíjójától.) Pesti furcsaság címmel is meg lehetne emlékezni arról, amit az ember séta közben lát, ami táblákról tekint le rá, mint elmélkedésre készítő furcsaság. Nem is kell mást tenni, csak séta közben kicsit körültekinteni a városban és elolvasni a pesti táblák felírásait, amelyek közül néhány érdemes a feljegyzésre.

Az Astoria-szálló épületének a falán van egy márványtábla, amelyet Petőfi Sándor születésének 100 éves fordulójára alkalmából helyeztek ott el. A márványtábla aranybetűs felírása így kezdődik:

„Ezen a helyen állt az a ház, amelyben...”

Szóval itt állott valamikor az a ház, amelyben Petőfi Sándor írta a János vitéz-t. A felírás így végződik:

„A költő születésének 100 éves évfordulóján állította a főváros közönsége.”

A gyanutlan szemlélő a márványtábla felírásának olvasása közben megrökönyödik és nem érti, hogy történhetett mindez. Az a ház, amely a múlt században itt állott és amelyben Petőfi Sándor a János vitéz-t írta, bizonyára rombadőlt már — gondolja —, mert ez olvasható ki a tábla felírásának első mondatából. De mit állított hát a főváros hálás közönsége Petőfi Sándor emlékezetére, azt a házat-e, amelyben 1844-ben dolgozott Petőfi és amely már régen összedőlt, vagy pedig ezt a modern nagy épületet, melyben most szállodai szobák vannak. A gyanutlan olvasónak alkalma nyílik a töprengésre és a logika egyszerű szabályai szerint elmélkedés közben mégis csak úgy dönt, hogy a főváros közönsége mégsem „állíthatta” 1924-ben azt a házat, amely már 1844-ben „állott” és azóta rombadőlt. Talán a táblát „állította”, amely tulajdonképpen nem is áll, hanem srófokkal van a falhoz erősítve.

Ha betéved az idegen az egyetemi könyvtárba, az előcsarnokban fehér táblát talál, amelyen ez a felírás olvasható:

A KÖNYVTÁR HELYSÉGEIT CSAK JÓL ÖLTÖZÖTT EGYÉNEK LÁTOGATHAJÁK.

Nem tudjuk, benne van-e az egyetemi könyvtár alapszabályaiban az a rendelkezés, amelyet ez a fehér tábla hirdet, nem is kutatunk utána, csak egyszerűen megállunk a könyvtár csarnokában és várjuk az érkezőket, hogy megfigyeljük öltözködésüket. Manapság bájos volna eldönteni, hogy ki a jól öltözött és nem jól öltözött egyén, de mindenesetre akár tartalmaz ilyen paragrafust a könyvtár alapszabályzata, akár nem, mégis kár ilyen táblát kifüggeszteni. Az egyetemi könyvtárat épügy, mint a többi könyvtárat is, többnyire a tanulni vágyó diákság és tudományos kutatókkal foglalkozó tudósok látogatják. Bajos volna azt állítani, hogy az ezer nehézséggel küzdő diákság „jól öltözködik” és épügy akad a tudományos kutatókkal foglalkozó tudósok között nem egy, akinek rongyos a cipője, rojtos a nadrágja, foltos a könyöke és a lyukas cipő, rojtos nadrág és foltozott könyök a divat követelményei szerint bizonyára nem kellek a jól öltözöttségnek. Ha a fehér táblán hirdett rendelkezést

szigorúan végrehajtaná a könyvtári szolgál, akkor naponta alig lépné át néhány ember az egyetemi könyvtár küszöbét. Érdeklődünk a könyvtárszolgáltól, történt-e már kiutasítás a tábla felírásának értelmében? A szolgál csak legyint a kezével és így szól:

— Nem tartják be manapság olyan szigorúan a törvényt.

Ha véletlenül mégis az egyetemi könyvtárba lévedne egy Knut Hamsun, aki éveken át küzdött az éhséggel és fájdalmasan nélkülözötte a jól öltözöttséget, bizonyára nem engednék be őt az egyetemi könyvtár épületébe, nem engednék meg neki, hogy meghúzza magát a sarokban és kutasson a fóliánsok között, hanem ridegen elutasítanák.

Mindenesetre tájékoztatást mellékelhetne a tábla mellé az egyetemi könyvtár igazgatósága arról, hogy a Mangold Béla Kolozs-féle divatkönyv szolgál-e zsinórmértékül a jól öltözöttség elbírálásánál, avagy pedig kiadhatna és a könyvtárlátogatók épülésére és tájékoztatásának megszüntetésére forgalomba hozhatna egy, a jól öltözöttség mibenlétét tagláló könyvecskét írásban és képben.

A Margithídon van egy viharvert tábla, amelyen ez olvasható:

„A hidra a tulsó oldalon.”

Tulzás volna, ha azt mondanánk, hogy ez a szövegezés korrekt tömörségével és érthetőségével alkalmas a hídon közlekedő közönség tájékoztatására és rendre szoktatására. De a közönség ma már amúgyis tudja, hogy a hídnak jobboldalán kell haladnia és már el sem olvassa a táblát. De ha rászánná magát arra, hogy elolvassa a felírást, bizonyára zavarba jönne és nem tudná, hogy merre is kell hát haladnia. A pesti ember különben, aki nemlörödömségből vagy megrögzött hanyagságból néha a tilos oldalon közlekedik és a rendő-

figyelmezteti őt a szabálytalanságra, azzal a pesti tréfával válaszol, hogy ép azért nem megy a tulsó oldalon, mert fél a hidrától. Hiszen a táblán ez áll: „A hidra a tulsó oldalon.”

Arról talán ne is beszéljünk, hogy az üzletek ajtajában olvasható felírások hányszor és mennyire nélkülöznek — amint mondani szokás — a helyesírás legelemibb követelményeit. Még a magyar helyesírását is, nem is szólva az idegen nyelvű felírásokról. Az egyik pesti mutató bejárásánál nagy aranybetűkkel ez a felírás áll: „Cercle de dance”. A felírás első és második szava francia, a harmadik pedig angol. A legtöbb étteremben pedig *dinning room* olvasható *dining room* helyett.

A Veres Pálné utcában egy borbélyműhely előtt áll a villamos-megállót jelző tábla, amelyenél gyakran tömegesen ácsorognak a várakozók. Esős időben az emberek a borbélyműhely bejáratába menekülnek az eső elől és ilyenkor csaknem lehetetlenné teszik a borbélyműhelybe való közlekedést. A borbélymester bizonyára nem egyszer megpróbálta, hogy szép szóval távozásra bírja az álldogálókat és amikor ez nem sikerült, üvegajtájára kifüggesztette a táblát:

„Tisztességes művelt ember nem áll az ajtóba.”

Ezzel elérte azt, hogy az emberek esőben megfedekezzenek a tisztességről és a műveltségről.